

(γράφει ο Μάριος Α. Μπίκας)

Η ληστεία στην Ήπειρο

Η Ήπειρος απελευθερώθηκε **το 1913**.

Το 1914 άρχισε ο πρώτος παγκόσμιος πόλεμος, ο οποίος τελείωσε το 1918.

Το 1923, μετά το τέλος της Μικρασιατικής Καταστροφής, ενάμισι εκατομμύριο Έλληνες πρόσφυγες, διωγμένοι από τους Τούρκους, ζήτησαν αποκατάσταση στα ελληνικά εδάφη. Η φτώχεια, οι αρρώστιες και η ανεργία μάζιζαν τον πληθυσμό. Οι ληστές, απόρροια από τον Πρώτο Βαλκανικό πόλεμο (1912 – 1913), άνθιζαν με πολλά πλοκάμια. Πολλοί από αυτούς, που πριν το 1913 πολέμησαν με πάθος τον Τούρκο, συνέχισαν να παραμένουν στα βουνά, ως αδικημένοι από το Ελληνικό κράτος.

Άλλοι, από απλοί κλέφτες μικροπραγμάτων και ζώων, οι κατσικοκλέφτες όπως τους έλεγαν, βγήκαν στο κλαρί (βουνό) γιατί δεν υπάκουσαν στο Νόμο. Το κράτος για να τους συλλάβει, τούς επικήρυττε. Τα αποσπάσματα όμως, επειδή αδυνατούσαν να τους εξοντώσουν, εξόριζαν την οικογένειά τους, στενούς συγγενείς τους ή γνωστούς και φίλους τους, με την κατηγορία ότι τους υπέθαλπαν. Σύμφωνα με την εφημερίδα Ελευθερία του 1925, από την περιφέρεια της Παραμυθιάς είχαν εκτοπιστεί 149 άτομα και επίκειτο η εκτόπιση και άλλων 14.

Ο λογοτέχνης, ποιητής και δημοσιογράφος Χρ. Χρηστοβασίλης με άρθρο του ζητούσε από τους αρμόδιους να ανακαλέσουν τους εκτοπισμούς αυτούς, εκτός αν επιθυμούν να εκτοπίσουν όλη την Ήπειρο, προκειμένου να αποθάνουν της πείνας οι ληστές.

Μεγάλοι τσελιγκάδες πλήρωναν ληστές για να τους προστατεύσουν από άλλους ληστές. Μάλιστα δε, επειδή ο ντόπιος πληθυσμός τούς συμπονούσε και τούς παρείχε στέγη, τροφή και ό,τι άλλο είχαν ανάγκη, η Ήπειρος κατηγορήθηκε ως « ληστοτρόφος και ληστρόφιλος ». Παρά ταύτα, συχνά απήγαγαν πλούσιους, παιδιά πλουσίων, τσελιγγάδες, βουλευτές και απλούς ανθρώπους με σκοπό την πληρωμή λύτρων για να τους αφήσουν στη ζωή και στη συνέχεια ελεύθερους.

Ο γνωστός λήσταρχος Κώστας Αλέξης από τα ορεινά της Παραμυθιάς κατ' επανάληψη εισήλθε σε αστυνομικό Τμήμα και, αφού αφόπλισε τη φρουρά και τον Αστυνομικό Διοικητή, τους ξυλοκόπησε αγρίως, αποχωρώντας ανενόχλητος και ατιμωρητί. Έτσι, το τότε ελληνικό κοινο-βούλιο, αν και πολλάκις ασχολήθηκε με τη ληστεία στην Ήπειρο, δεν κατόρθωσε να τη μειώσει. Για το λόγο αυτόν :

α. Ψήφισε το 1925 τον περίφημο « περί ληστών Νόμο ». Σύμφωνα με το Νόμο αυτόν, όταν κάποιος επικηρυγμένος ληστής, σκότωνε άλλον επικηρυγμένο ληστή, έπαιρνε το ποσό της επικήρυξής του και ο ίδιος αμνηστευόταν για πάντα, εφόσον μέσα στα δύο επόμενα χρόνια δε διέπραττε άλλη ληστεία.

Κάνοντας χρήση το Νόμο αυτόν, η ομάδα των ληστών Τσίλη Μάστορα – Νικόλα Κιάμου φόνευσε το σύντροφό της Τσιάβο (Σταύρο) Μπόλωση. Επίσης, άλλοι ληστές φόνευσαν τον

επίσης σύντροφό τους αρχιλήσταρχο Κώστα Αλέξη το Μάιο του 1925, ενώ κοιμόταν κάτω από γκορτσιά (άγρια αχλαδιά).

β. Συγκρότηση ειδικό Απόσπασμα με την ονομασία « Απόσπασμα κυνηγών»

γ. **Διόρισε** ορισμένους αρχιλήσταρχους στην Αστυνομία με το βαθμό του Ενωμοτάρχη. Ανάμεσα σε αυτούς ήταν και οι αδελφοί Ρεντζαίοι, ο Κώστα Αλέξης κ.ά.

Από τα παραπάνω μέτρα, το β και γ, αν και κόστιζαν, σύμφωνα με τον τύπο της εποχής εκείνης, εκατομμύρια στον κρατικό προϋπολογισμό, δεν έφεραν το ποθητό αποτέλεσμα.

Οι ληστές, αγνοούντες τους Νόμους του ελληνικού κράτους, συνεργάζονταν ακόμα και με τους βουλευτές του ελληνικού κοινοβουλίου. Έτσι, επενέβαιναν στις εθνικές εκλογές, εκλέγοντας πάντα τον υποψήφιο της προτίμησής τους.

Ορισμένοι δε από τους ληστές διέθεταν μέρος των χρημάτων που αποκόμιζαν από τους συγγενείς των ομήρων, για το πάντρεμα πτωχών κοριτσιών, για κοινωφελείς σκοπούς, για την απελευθέρωση αιχμαλώτων ή για τη συντήρηση μοναστηριών

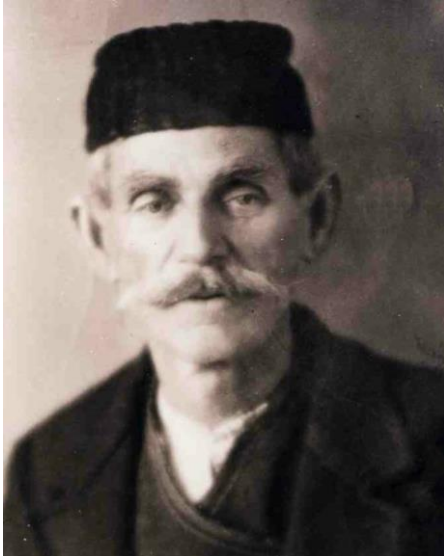
Ληστείες

Σε χωριά Πάνω από « τη Σκάλα της Παραμυθιάς », αλλά και στην Παραμυθιά σώθηκαν πολλές ληστείες. Αναφέρω τις παρακάτω :

- **Ληστές εισέβαλαν** την ώρα της Θείας Λειτουργίας στην εκκλησία και, αφού απήγαγαν τον ιερέα, ενδεδυμένο με τα ιερά άμφια, του ζήτησαν λύτρα για να τον αφήσουν στη ζωή. Κι ο ιερέας, ξυλοκοπημένος, τούς οδήγησε στην οικία του, για να ικανοποιήσει το αίτημά τους. Εκεί, επειδή δεν είχε ακριβώς τις είκοσι (20) λίρες που του ζήτησαν, προσέτρεξαν συγγενείς για να συμπληρώσουν τις υπόλοιπες. Και οι συγγενείς, μετρώντας τις λίρες, από το φόβο τους μέτρησαν στους ληστές είκοσι μία (21) λίρες. (βλ. Σπύρου Μουσελίμη : « Το Πόποβο », Γιάννινα 1970, σελ. 40)

- **Ξενιτεμένος**, χρόνια στην ξενιτιά, επέστρεψε στο χωριό του. Δεν πρόλαβε όμως να χαιρετίσει τους δικούς του και ληστές, τού άρπαξαν ό,τι είχε φέρει μαζί του.

- **Εισέβαλαν** στην εκκλησία την ώρα της Θείας Λειτουργίας και απήγαγαν εν μέσω των πιστών την κόρη συγχωριανού τους, εκλεκτή της καρδιάς ενός των ληστών. Αφού την κράτησαν στο βουνό μερικές μέρες χωρίς ηθικά να την θίξουν, την άφησαν ελεύθερη, επειδή αρνήθηκε να γίνει σύντροφος του ληστή

Ο Βασίλης Παπαφώτης (1867 – 1945), παππούς μου
Ο Β.Π. γεννήθηκε στο Προδρόμι. Επειδή όμως συγκρούστηκε με τον αγά του χωριού του, μετοίκησε στην Άνω Βέλλιανη.

Δύο ληστές, ενδεδυμένοι με στολή χωροφύλακα, απήγαγαν απογευματινές ώρες τον μεγαλοκτηματία Μουσουλμάνο της Παραμαθιάς Αγάκο Πρόνιο, ενώ έβοσκε τις αγελάδες του πάνω από το Καρκαμίσι, όπου είχε ένα από τα πολλά σπίτια του. Για την απελευθέρωσή του η νεαρή δεύτερη σύζυγός του, απέστειλε στους ληστές πολλές λίρες, για οκτακόσιες (800) είπαν μερικοί. Η τύχη των λιρών αυτών είναι σήμερα άγνωστη (Λεπτομέρειες σε ειδική συνέχεια)

Στην απαγωγή αυτή συμμετείχαν πολλοί, τόσο από την Παραμυθιά, όσο και από την επαρχία της. Ανάμεσα σ' αυτούς ήταν και ο παππούς μου, από την πλευρά της μάνας μου, **ο Βασίλης Φωτίου Παπαφώτης**. Ο παππούς μου, μαζί με άλλους συνελήφθηκε από την αστυνομία και, αφού οδηγήθηκε στην Κέρκυρα, κλείστηκε στις εκεί φυλακές για μικρό χρονικό διάστημα.

Εκτός τούτου, ο παππούς μου είχε καλές σχέσεις και με τον αρχηγό-σταρχο Ζιώγα. Και, όταν πάντρευε το γιο του το Φώτη, τον είχε καλεσμένο, όπως καλεσμένο είχε και τον Διοικητή του Αστυνομικού Τμήματος της Παραμυθιάς. Το βράδυ στο τραπέζι τοποθέτησε το Ζιώγα δίπλα στον Διοικητή, τον οποίο συνόδευε ένοπλος χωροφύ-λακας. Επειδή ο Ζιώγας και οι αστυνομικοί γνωρίζονταν αναμεταξύ τους, τους είπε : - Προσέξτε καλά. Μην μου κάνετε απόψε φασαρία, γιατί θα τινάξω το σπίτι μου στον αέρα. Έτσι, αστυνομικοί και ληστής συνέφαγαν και συνδιασκέδασαν μέχρις πρωίας χωρίς κανένα απολύτως επεισόδιο.

(Η επόμενη συνέχεια : Ο ληστής Γιώργος Κιάμος)